

ne. V mestu vsega tega ne občutim. Pa otroci bodo lažje študirali ob moji rami.

»Gotovo imaš že dekret v žepu?«
»Dekret? Saj vendar ne morejo prezreti mojih let, mojih dolgoletnih težav!«

»Prestar jim boš, prijatelj!« mu pravim. »In muzicirati ne znaš! Svet ljubi mladih, veselih ljudi, da z njimi ali vsaj za nje uka, ne pa da toži o družinskih skrbeh in zdravnikih.«

»Motiš se, dragi!« mi pravi. »Doli so mojemu sošolcu ravnokar podelili dvoje užitnih mest, pa da bi mene prezrli?«

Smilil se mi je mož. Kljube so se sicer upogibale, ni se pa uklonila volja. Mož je bil — in je moral ostati »prestar«. Seveda oni drugi. »Ja mein Lieber, dass ist...!«

Službeno mesto ponudijo mlademu iskreno poštenemu možu. »Ne morem, starejši, potrebnejši se oglašajo.« »Vi dobite mesto, samo recite!« »Rok je že potekel.« »Vseeno, dobite kadar hočete!« Mladí mož pljune in odide v svoj nemirni gaj.

Doli v Subotici se križajo roke, govori se s pestjo, debatira z nogo. In krič in vik, in hrup, ropot spremlja krasne alegorične slike. Kolikor je strank v državi, toliko čuješ imen, toliko groženj, osvete za prihodnost in preteklost.

Na željo našega poverjenjstva se vržem v sredino žugajočih se borcev in jim razložim naše nazore o organizaciji.

Mi smo ljudje, ki nam je razširjati kulturo, pozabljamo pa, da moramo sami biti kulturni. Osveta je naša najtežja slabost, ugonabljala je naš narod rod za rodom, nesloga je drugovala in pomagala k propasti domalega vseh slovenskih plemen.

In mi kulturonosci, jugoslovenski učitelji, ki smo se po ujedinjenju ujedinili, a se le na papirju kažemo ujedinjene, ne znamo brzdati svojih političkih strasti in ne kažemo nikake volje, da bi se ujedinili s srčno vezjo, stanovsko ljubeznijo.

Če je mogoče, da so združeni v skupni organizaciji politični glasniki, naši žurnalisti, bi pač ne bilo težko, da izključno iz naše stanovske organizacije politično stremljenja in se združimo resnično le na stanovski podlagi, v korist svojemu stanu, šoli in po njej državi.

Vlade prihajajo in odhajajo, politično vreme je nestalno, stalna pa je šola in učiteljstvo, ki bi imelo korakati za svojimi cilji preko vseh političkih viharjev.

In pridem zopet domov. »Kmetijska družba naj se depolitizira,« piše voditelj političke stranke SDS, kajti le tedaj bo mogla ustrezati svojemu namenu in koristiti vsemu narodu.«

Cerkev je družba vseh pravovernih kristjanov, nikogar nimajo pravice izključevati, če le živijo po predpisih cerkve. Toda g. škof misli, da le ena stranka služi pravemu namenu in žuga vsem onim, ki bi se ne pokorili.

In kaj je namen onih drugih, ki se ne uklanjajo? Depolitizacija ni nič drugega.

Gibanje učiteljstva in prosvete v drugih državah.

E. Š.: Iz Čehoslovaške.

—**Čh Brez statistike.** Zakon o uredbah državnega štedenja je bil razširjen tudi na šole, a brez nujno potrebne statistike šoloobiskujoče mladine. Zato se je zgodilo, kar se je moralo zgoditi. Oblastva poskušajo sedaj že celo leto konstatirati število normalno potrebnih učnih oseb. Izdanih je bilo že toliko odredb o zbiranju statistike na posameznih šolah in toliko odlokov, da je vsak odlok še bolj zmedel pregled, da danes nihče ne ve, koliko učiteljev bo treba poslati v pokoj in kdaj in koliko novih bo nastaviti!

—**Čh Český Učitel contra »Škola meštanska.** Drugi list piše: »Noben učitelj osnovne šole ne sme biti imenovan za okrajnega šolskega nadzornika! Učiteljem, ki se odlikujejo s prosvetnim delom, pač ne bo težko napraviti meščanskošolskega izpita!« Prvi list pa odgovarja: »Baš ti učitelji, ki se najbolj odlikujejo (Černy, Tuma, Kozišek itd.), ne polagajo meščanskih izpitolov, ker njim nikdar ni mar korist lastne osebe, temveč so se posvetili osnovni šoli, posebno podeželski, ker ima ta šola velik vpliv

Tako povsodi. Pa pridem k seji, kjer se razmotriva o političnem vmešavanju v naše stanovske zadeve. Na eni strani udarjamo ob vrata, ki je izza njih padla krivica, v isti sapi pa že zagovarjamo: »šola je politicum,« »naslanjati se moramo na politične stranke!«

S šolo tedaj valovimo po političkem vretenu zdaj gori, zdaj doli, sredobežnost naj pa na nji zadošča svojemu prirodnemu zakonu!

Nameni naše organizacije naj bi bili predvsem etičnega in kulturnega značaja. Jaz pa smelo trdim, da je stanovska organizacija predvsem za to tu, da štiti socialne težnje učiteljstva. Človek, ki se trga za skorjo kruha, ki se bori proti nemorali, se ne bo nikdar iskreno pehal za tem, da bi drugim lajšal življenje. Sestradan pes leti za zajcem, da ga požre, ne pa, da ga pritira pred puško sitemu lovcu.

Pa da ne bo zopet zamere! Delavci se krepe in družijo materialno in duševno. Vide Nemčija!

Žurnalisti so organizirani na stanovsko-pravni in gospodarski podlagi, seveda branijo tudi interese časnikarstva samega.

Advokatska zbornica štiti na nepolitični podlagi svoje stanovske težnje in ugled stanu, državi sami pa služi le kot nekak posvetovalen organ.

Član profesorske organizacije je lani sam priznal na javnem kongresu, da ni več ne naredel, kakor da se med seboj spoznajo in da se stvori med njimi k večjemu kaka poroka.

In mi, pa tukaj ravno mi, se moramo pojeti samo za iluzijami, svoje življenje pa prepuščati v igračo političkim vremenom.

Šola ne bodi politicum, ne valutno blago, temveč ustanova celega naroda, ki jo ima ceniti vsak državljan, vsak politični eksponent. Da pa to dosežemo, moramo svoje nazore preokreniti po današnjih razmerah, ki so povsem drugačne kot v predvojni dobi.

Učiteljstva, ki živi med narodom s tako različnimi socialnimi potrebami kakor sem jih navedel, ni mogoče spraviti pod eden klobuk drugače, kakor da mu pustijo svobodno politično voljo, brzdajo političsko prepotenco in da ga štiti pred vsemi navali političkih nasprotnikov. Da pa to dosežemo, ne molčimo, kadar je udarjena leva rama in ne kričimo, če te točjejo po desni.

V stanovske liste ne spadajo napadi proti Protiču, ne oni proti Pribečeviču ali Korošču, če bi z njimi krili političke interese, braniti z listom stanovske pravice, tega nam pa nihče ne more zabraniti in nai bi bili izpadi namenjeni proti komurkoli.

Gledati na krivice, ki se gode temu ali onemu stanovskemu tovarišu, to ni lepo, ni tovariško, ni vredno kulturno-naobraženega človeka, pač pa vsesplošne obsodbe.

To in nič več so moji in naši nazori. Lop!

na vzgojo naroda. — In take može naj bi podcenjevali z odrekanjem pravice do nadzorništva?«

—**Čh Boj za paritetni zakon.** Že od 1898. traja boj češkega učiteljstva za ta zakon, saj je prvih 7 členov zakona »magna charta« učiteljstvu. Na teh je pečat revolucijskega narodnega parlamenta in prvega prezidenta republike. Tu ne gre samo za nedotakljivost črk tega zakona, tu gre za nedotakljivost pravne zavesti in pravnega čuta celega stanu, in sicer stanu, ki je poklican vzgajati v novih generacijah naroda spoštovanje do zakonov in do njihovih varuhov. — Paritetni zakon donaha korist v prvi vrsti šoli, narodu in državi in ne pomeni nič manj nego mirno delo v prosepih republike in čehoslovaške mladine. — Iz tega boja posnemamo, da ima učiteljstvo tudi pri naprednih Čehih mnogo nasprotnikov.

—**Čh Skupen odbor vseh deželnih osrednjih učiteljskih organizacij.** V Brnu so se sešli 17. oktobra zastopniki Deželnega osrednjega društva učiteljskih enot na Češkem, Osrednjega društva na Moravskem, Osrednjega društva češkega učiteljstva v Šleziji, Zveza slovaškega učiteljstva na Slovaškem in Osrednjega

društva učiteljic ženskih ročnih del ter gospodinjstva na Češkem. Sklenili so osnovati stalen odbor v obrambo učiteljskih interesov v čehoslovaški republiki. Ustanovljena je bila tudi komisija, ki bo izdelala smernice za bodoče skupno delo vsega učiteljstva na tem temelju.

—**Čh Važen razlog za podržavljenje šol.** Med češkimi učiteljstvom sta dve stranki, ki sta idejno za in proti podržavljenju. Za »pro« pravi šolski nadzor-

Splošne vesti.

— **Nekateri šolski upravitelji in upravitelje** še niso poslali seznama prosvetnih društev in knjižnic. Prosimo, poslužite se frankiranih dopisnic, ki so priložene ceniku v to svrhu. Poročajte tudi negativno, ako ni društev, da ne bomo po nepotrebnem urgirali.

— **Kaj je z našo akontacijo?** Prisljeni penzionisti smo obveščeni po odl. vel. žup. P. br. 13.251/25 z 13. m. m., da se nam izplača akont. s 1. oktobrom. Minul je oktober, a do danes še ni ficka. Čakam 2. novembra, ker se menda penzionistom »kot manj vrednim« plačuje šele 2. v mesecu, pa tudi nič. 4., tudi nič. Po 40 letnem delovanju — brco, poteni pa strada par mesecev, delaj dolgove (če ti kdo kreditira). Otroke vzemi iz šol, plačati ne moreš. Gospodnje, zavodi godrnjajo in prete z odpustom. Izkoplji iz tal ali pa ukradi — biti mora. Kako se je gospodi pri zelenih mizah mudilo s penzioniranjem in ustavitvijo plač, da bi pa obenem skrbeli za takojšnjo izplačilo akontacij, za to se pa nihče ne briga — »Ima vremena«, saj učitelj je bil vajen stradanja, kot penzionist se pa še odvadi jesti, kot ribniški konj. Da se nam prisiljenec izračuna penzija je zelo komplicirano: 1. septembra si dobil plačo, 1. oktobra dobiš penzijo, to je ves račun.

— **Velikodušen dar šoli.** Gospod R. Knaflič, upok. šolski upravitelj v Radvanju je naklonil svoji domači šoli pri Sv. Antonu v Slov. goricah 10 krasnih, dragocenih slik, za katero mu krajni šolski svet in šolsko upravitelstvo izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo.

— **»Zvonov« in »Plan, Vestnikov«** več letnikov in tudi posameznih številki naprodaj. Več v upravi »Učit. Tov.«

Upokojitve, napredovanja in imenovanja.

— **Imenovanje državne izpraševalne komisije za osnovne in njim sorodne strokovne šole v Ljubljani.** Za osnovne šole: predsednik **Anton Dokler**, ravnatelj državnega moškega učiteljstva; za podpredsednika dr. **Ivan Orel**, ravnatelj državnega ženskega učiteljstva in **Nande Marolt**, prof. drž. moškega učiteljstva; za člane komisije: dr. **Gregor Zerjav**, prof. verouka na drž. ženskem učiteljstvu, dr. **Josip Demšar**, prof. verouka na drž. moškem učiteljstvu, **Emil Adamič**, učitelj glasbe drž. moškega učiteljstva, **Adolf Gröbming**, učitelj glasbe drž. žen. učiteljstva; **Josip Bačić**, prof. drž. moškega učiteljstva; dr. **Josip Šmajdek**, prof. drž. moškega učiteljstva; **Ludvik Vazzaz**, prof. drž. moškega učiteljstva; **Ivan Bajželj**, prof. drž. moškega učiteljstva; **Leopoldina Kump**, učiteljica drž. ženskega učiteljstva za ženska ročna dela; **Viktor Jaklič**, **Anton Lenarčič**, **Josip Pavčič** in **Ernest Širca**, vsi vadniški učitelji na državnem moškem učiteljstvu.

— **V komisijo za pomožne šole:** ravnatelj dr. **Ivan Orel** kot predsednik; za člane: **Ivan Dimnik**, upravitelj pomožne šole; **Angela Vodé**, učiteljica istotam; **Fran Grm**, ravnatelj državnega zavoda za gluhoneme; dr. **Mavricij Rus**, mestni fizik. — **V komisijo za gluhoneme:** prof. **Nande Marolt** kot predsednik; dr. **Fran Ramovš**, vseučiliški profesor; dr. **Pavel Krajec**, institutni zdravnik; dr. **Mavricij Rus**, mestni fizik in vseučiliški docent; **Fran Grm**, ravnatelj na državnem zavodu za gluhoneme. — **Za italijanski jezik:** dr. **Stanko Škerlj**, prof na mestni ženski realni gimnaziji.

— **Napredovanja s kraljevim ukazom v ljubljanski oblasti v I. grupi II. kategorije** Likar-Kunasz Klotilda, učiteljica v Mostah; Voglar Alojzij, šolski upravitelj v Vidmu; Voglar Emilija, učiteljica v Vidmu; Kocijančič Julija, učiteljica v Trzinu; Rupnik Albina, učiteljica v Kamniku; Gams Dragotin, učitelj v Mostah; Rožič-Tekavčič, učitelj

nik Patek: »Narodno šolstvo spada v državi k njenemu temelju. Zato naj bo močno, enotno, v njem naj se uveljavljajo temeljni principi vzgoje, ideje, na kateri je država zgrajena ali so njeni cilji to, posebno pa načela državljanske vzgoje. — Dandanes pa je narodno šolstvo tudi radi mnogih vzdrževalcev tako razbito, da ni mogoče govoriti o sigurnosti teh vzgojnih smernic v šolstvu. Zato je narodno šolstvo podržaviti.«

ca v Gornji Šiški; Janežič Terezija, učiteljica na Polici; Trost-Lenček Karolina, učiteljica v Št. Jerneju; Mihelič Viktor, šolski upravitelj v Dev. Mar. v Polju; Schwinger Justina, učiteljica na Viču; Štular Franc, učitelj v Valtj vasi; Prevc Amalija, učiteljica v Predosljah; Potočnik Pavla, učiteljica v Ljubljani. — **V 2. grupi II. kategorije** Horvatič Andrej, učitelj v Mostah; Andrejčič Olga, učiteljica v Brežicah; Šeme Helena, učiteljica v Sostrem; Janežič Rado, šolski upravitelj na Polici; Jeretina Karel, učitelj v Domžalah; Jesih Adolf, učitelj v Trbovljah; Jeran Josip, učitelj v Ljubljani; Stojkovič Josip, učitelj v Mostah; Povh Mira, učiteljica v Št. Jerneju; Premk Alojzija, učiteljica v Grosupljem. — **V mariborski oblasti v I. grupi II. kategorije:** Smerdu Katarina, učiteljica v Studencih; Čonč Ana, učiteljica v Poljčanah; Novak-Bajt Rožica, učiteljica v Mariboru; Praprotnik Edvard, učitelj v Ptuj; Jurjevčič Marija, učiteljica v Celju; Nežič Milica, učiteljica v Ptuj; Pavčič Alojzija, učiteljica na Ponikvi; Petrovič Simon, šolski upravitelj v Dev. Mar. v Brezju; Lukman Milica, učiteljica v Pobrežju; Hribernik-Kunej Neža, učiteljica v Mariboru. — **V 2. grupi II. kategorije:** Gumlar Fran, šolski upravitelj v Lipovcih; Vavpotič Franja, učiteljica na Humu pri Ormožu; Vauda Mirko, učitelj pri Sv. Marjeti ob Pesnici.

— **Napredovanja z ministrskim odlokom v 3. grupi II. kategorije:** Jurman Marija, učiteljica v Ptuj; Premrov Marija, učiteljica v Grahovem; Lukman Franc, učitelj meščanske šole v Celju s pripadajočimi 10 odstotki; Anersperg Marija, učiteljica v Bohinjski Srednji vasi; Gradišar Josipina, učiteljica istotam; Vidmar Alojzija, učiteljica v Leskovcu; Korošec Ljudmila, učiteljica na Jesenicah; Jurinčič Drago, učitelj v Zametu; Goljar-Kunaver Franja, učiteljica na Ježici; Gabršek Ljudmila, učiteljica v Mostah; Tomec Marija, učiteljica v Moravčah.

Učiteljski pravnik.

— **§ Vážna razzodha Drž. Saveta za neprevedene učiteljice žen. ročnih del.**

Državni Savet
Kraljevine Srba, Hrvata, i Slovenaca,
Br. 31550/25

2. oktobra 1925. godine
Beograd.

U ime
Njegovog Veličanstva Aleksandra I.
Kralja Srba, Hrvata i Slovenaca
Državni Savet.

U svom I. Odelenju, sastavljenom od predsednika Državnog Saveta g. Dr. Mihaila Poličevića, kao predsednika gg. Dr. Jovana Bogdanova, Ivana Škarije, Dimitrija Popovića i Stevana Nešića, kao članova i II sekretara P. Davidovića, uzeo je u razmatranje tužbu g. J. P. D. protiv rešenja Ministra Prosvete od 8. februara 1924. godine O. N. Br. 942 s kojim se tužilja otpušta, pa je proučivši kako tužbu, rešenje i ostala akta, tako i odgovor Ministru na tužbu poslat pismom od 6. VIII. 1925. godine O. N. Br. 44217 našao, da rešenje ne odgovara zakonu i ne može ostati u snazi, jer je rešenje o otpuštanju doneto tek 8. II. 1924. godine s pozivom na čl. 243 zakona o činovnicima protivno čl. 224 istog zakona, po komu oni službenici za koje se do 1. I. 1924. godine ne donese nikakva odluka o prevođenju imaju smatrati kao prevedeni na novi zakon o činovnicima.

Kako se iz tužbenog rešenja ne vidi da je za tužilju Komisija za prevođenje činovnika do ostavljenog joj roka čl. 224. donela odluku da se ista ne prevede na novi činovnički zakon, to se ima uzeti da je ovde u pogledu utvrđivanja činjenica, slučaj predviđen u čl. 26. zakona o Državnom Savetu i Upravnim Sudovima.

Sa izloženog i na osnovu čl. 17 in 34. zakona o Državnom Savetu i Upravnim Sudovima u vezi sa čl. 52. Uredbe s poslovnim redom u Državnom Savetu i Upravnim Sudovima i čl. 228. zakona o činovnicima grad, reda, Državni Savet

ARGUS je naš najbolji informacijski zavod
ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS ove informacije so vsikdar točne izšrpne in hitre
ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ul. II. Beograd
ARGUS ov telefon je 6-25, a brzojavni naslov Argus

Uprizorite igro: Dr. Lah: »Miklavž prihaja« na šolskih, podeželskih in sokolskih odrih. Din 6.